

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมัยรัฐบาล พล.อ.เปรม¹
ติณสุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และในปี 2529
ก็ได้เป็นรัฐมนตรีว่ากระทรวงคมนาคมในสมัยรัฐบาล
พล.อ.เปรม เช่นเดียวกัน

ปศุสั�ก Pusshak ศีลปอาชา'

มังกรการเมือง

บริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ แต่ประเด็นที่
เป็นที่อกเกียงมากที่สุดคือ พรรคราชินีปัตย์
ซึ่งเป็นพรรคร่วมค้านในสมัยนั้น ได้อ้าง
เอกสารว่าเป็น “ใบเกิด” ของนายบรรหาร

เมื่อเช้ามีดของวันที่ 23 เมษายน ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้สูญเสียบุคคลสำคัญทางการเมืองอย่าง “บรรหาร ศิลปอาชา” นายกรัฐมนตรีคนที่ 21 ของประเทศไทยไปอย่างไม่มีวันกลับ

ชายร่างเด็กแต่ยิ่งใหญ่ผู้นี้ มีจิตใจที่หลากหลาย แต่ล้วนสะท้อนความเป็นตัวตนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่า “มังกรสุพรรณ” ที่ฉายถึงตัวตนความเป็นลูกเจนที่มาถึงใหญ่และเดิบโตที่สุพรรณบุรี จน “สุพรรณบุรี” เจริญก้าวหน้าล้ำกว่าจังหวัดอื่นๆ อย่างทabenไม่ติด หลายคนถึงกับเรียกเชิงเปรียบเทียบว่า เป็น “บรรหารบุรี” ด้วยข้ามไป

ปดภาก บูรษะ เมืองกา

หรือฉายา “หลงจู” ก็แสดงถึงบุคลิกการบริหารงานที่เหมือนเป็นเต้าแก่ คอຍดูแลตรวจสอบงานล้วงลูก ล้วงงานทุกอย่างด้วยตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจงานพรมคร หรือกระทั่งยามเป็นนายกรัฐมนตรี

“เด็ง เสี่ยว หาร” ก็เป็นอีกฉายาที่แสดงตัวตนและเปรียบเทียบได้เป็นอย่างดี เพราะฉายานี้ลืมมา จาก “เด็ง เสี่ยว ผิง” อดีดประธานาริบินดีจีน ที่แม้จะเป็นคนรุ่นปั่งไม่ใหญ่โต แต่บารมีและความเก่งกาจนั้นไม่ได้เด็กตามไปด้วย

“บรรหาร” ตามเว็บไซต์ของ “ทำเนียบรัฐบาล” ระบุว่า เกิดเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2475 ปีที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย เป็นบุตรของนายเช่งกิมและนางสายเอ้ง แซ่เบ๊ เจ้าของร้าน “ยิ่ง หยู ชง” ในตลาดจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนายสินค้าต่างๆ เป็นบุตรคนที่ 4 ของครอบครุ โดยพื้นรองร่วมสายเลือดที่มีชื่อเสียงคือ “ชุมพล ศิลปอาชา” ซึ่งเป็นน้องคนสุดท้อง

ด้านการศึกษา “บรรหาร” เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประทีปวิทยาลัย จ.สุพรรณบุรี เนื่องจากเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงพักการเรียนไปชั่วขณะหนึ่ง โดยหันไปทำกิจการของตนเองและได้เรียนภาษาจีนไปด้วย

จากนั้นได้ไปศึกษาต่อที่กรุงเทพการบัญชี วิทยาลัย และฝึกงานด้านส่งสินค้าและการก่อสร้างกับนายสมบูรณ์ ศิลปอาชา ผู้เป็นพี่ชาย ต่อมาเปิดบริษัทรับเหมาก่อสร้างเป็นของตัวเอง ในชื่อ “สะศรีชัยก่อสร้าง” อีกทั้งเป็นตัวแทนจำหน่ายคลอรินให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค และนี่เองที่เป็นธุรกิจที่สร้างความร่ำรวยขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม เมื่อเป็นนักการเมือง “บรรหาร” ก็ยังสนใจที่จะเรียนหนังสือต่อ โดยเข้าศึกษาต่อคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี 2529 ต่อมาได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี 2531 และศึกษาต่อจนสำเร็จในปี

หรือฉายา “หลงจู” ก็แสดงถึงบุคลิกการบริหารงานที่เนื่องเป็นเด็กแก่ อยู่ดูแลตรวจสอบงานล้วงลูก ล้วงงานทุกอย่างด้วยตัวเอง “ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจงานพรรค หรือกระทั่ง أيامเป็นนายกรัฐมนตรี

“เต็ง เสี่ยว หาร” ก็เป็นอีกฉายาที่แสดงตัวตนและเปรียบเทียบได้เป็นอย่างดี เพราะฉายานี้ลืมมา จาก “เต็ง เสี่ยว พิง” อดีตประธานาริบดีจีน ที่แม้จะเป็นคนรุปร่างไม่ใหญ่โต แต่บารมีและความเก่งกาจนั้นไม่ได้เลิกตามไปด้วย

“บรรหาร” ตามเว็บไซต์ของ “ทำเนียบรัฐบาล” ระบุว่า เกิดเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2475 ปีที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบประชาธิปไตย เป็นบุตรของนายเช่งกิมและนางสายเอ่ย แซ่เบี้ย เจ้าของร้าน “ย่าง หยู อะ” ในตลาดจังหวัดสุพรรณบุรี จำหน่ายสินค้าต่างๆ เป็นบุตรคนที่ 4 ของคระกุล โดยพี่น้องร่วมสายเลือดที่มีชื่อเสียงคือ “ชุมพล ศิลปอาชา” ซึ่งเป็นน้องคนสุดท้อง

ด้านการศึกษา “บรรหาร” เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประทีปวิทยาลัย จ.สุพรรณบุรี เมื่อจากเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงพักการเรียนไปชั่วขณะนั้น โดยหันไปทำการของคนเองและได้เรียนภาษาจีนไปด้วย

จากนั้นได้ไปศึกษาต่อที่กรุงเทพการบัญชี วิทยาลัย และฝึกงานด้านส่งสินค้าและการก่อสร้าง กับนายสมบูรณ์ ศิลปอาชา ผู้เป็นพี่ชาย ต่อมา เปิดบริษัทรับเหมาก่อสร้างเป็นของตัวเอง ในชื่อ “สะศรีชัยก่อสร้าง” อีกทั้งเป็นตัวแทนจำหน่ายคลอรีนให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค และนี่เองที่เป็นธุรกิจที่สร้างความร่ำรวยขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม เมื่อเป็นนักการเมือง “บรรหาร” ก็ยังสนใจที่จะเรียนหนังสือต่อ โดยเข้าศึกษาต่อคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี 2529 ต่อมาได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี 2531 และศึกษาต่อจนสำเร็จในคณะศัลยแพทย์บัณฑิต (กฎหมายมหาชน) จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้งได้รับปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาระบบทรัพยากร สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ด้านครอบครัว สมรสกับ “แจ่มใส ศิลปอาชา” เมื่อปี 2505 และ “คุณหญิงแจ่มใส” นี้เองที่เป็นคุณวีตและสร้างชื่อเสียงมาด้วยกัน ชื่อ “บรรหาร-แจ่มใส” อยู่เคียงคู่กันตลอด ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียน “บรรหารแจ่มใสวิทยา” ที่มีถึง 7 แห่ง หรือ “หอคายบรรหาร-แจ่มใส” ที่ จ.สุพรรณบุรี

ทั้งสองมีบุตรด้วยกัน 3 คน คือ น.ส.กัญญา ศิลปอาชา หรือที่รู้จักกันในนาม “หนูนา” น.ส.ภัณฑ์รัศ ศิลปอาชา (ชื่อเดิม ปาริชาติ) และนายวราภุช ศิลปอาชา หรือ “ลูกทีอป”

“บรรหาร” ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อปี 2517 โดย

การซักครุยของ “บุญอ้อ ประเสริฐสุวรรณ” ดังเดิม การก่อตั้งพระชาติไทย และต่อมาได้รับการแต่งตั้ง เป็นสมนักงานนิตบัญญัติแห่งชาติ และได้รับแต่งตั้ง เป็น ส.ว.ในปี 2518

ปี 2519 “บรรหาร” ได้เป็น ส.ส.สมัยแรก ที่ บ้านเกิด จ.สุพรรณบุรี นั่นเอง และจากนั้นก็ได้ เป็น ส.ส.สุพรรณบุรีแบบผู้ชาย โดยสมัยแรก ก็ได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุดสาหกรรม ในสมัย ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี

ในปี 2523 “บรรหาร” ได้เป็นเลขานุการพระชาติไทย และในปีเดียวกันนั้นยังได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมัยรัฐบาล พล.อ.ปรัมพิตณสุจานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และในปี 2529 ก็ได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในสมัยรัฐบาล พล.อ.ปรัมพิตณสุจานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี

จนกระทั่งปี 2537 “บรรหาร” ได้ก้าวขึ้นเป็น หัวหน้าพระชาติไทย โดยเป็นผู้นำฝ่ายค้านใน สภาผู้แทนราษฎร สมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ชวน หลีกภัย พระชาติไทยก็ได้เสียงมากที่สุดในสภากลับเป็น แกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล จึงก้าวเข้าสู่ตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีคนที่ 21 ของประเทศไทย แต่อยู่ได้เพียง 1 ปีกว่าๆ ก็ต้องยุบ สภา เนื่องจากถูกออกกิบประ ไม่ไว้วางใจว่า

รัฐบาลพระชาติไทยก็ยังได้ร่วมรัฐบาล หรือแม้จะ เปลี่ยนนายกฯ จาก พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนาย ชวน หลีกภัย พระชาติไทยก็มีชื่อร่วมรัฐบาล ทั้งนี้หลังจากใช้รัฐธรรมนูญ 2540 พระรั ไทยรัฐไทยได้จัดตั้งรัฐบาล พระชาติไทยก็ยังได้เป็น รัฐบาลและได้คุมกระทรวง หลักที่คุ้นเคยคือกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ และ กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา

ตลอดเวลา
ช่วงหลังแม้จะไม่
เป็นรัฐมนตรี

ส.ส. ศิลปอาชา' เมือง

ต่อมาในสมัยรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ปี 2531 “บรรหาร” นั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง อุดสาหกรรม และปี 2533 ก็ได้ก้าวขึ้นเป็นรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทย และในปลายปีนั้นเองได้ เปลี่ยนตำแหน่งมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การคลัง

กระทั่งเมืองการยืดอ่านาจปี 2534 และมีการ เลือกตั้งในปี 2535 พล.อ.สุจินดา คราประยุทธ ได้ เป็นนายกรัฐมนตรี “บรรหาร” ก็ยังได้รับตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แต่ก็อยู่ได้ เพียงสั้นๆ เนื่องจาก พล.อ.สุจินดา ต้องลาออกจาก ราชการกิจดุลยการเมือง

บริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ แต่ประเด็นที่ เป็นที่อกเตียงมากที่สุดคือ พระคชาติปัตย์ ซึ่งเป็นพระคณาจารย์ในสมัยนั้น ได้อ้าง เอกสารว่าเป็น “ใบเกติด” ของนายบรรหาร ที่ระบุว่าไม่ได้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด และ ขาดคุณสมบัติการเป็นนายกฯ ซึ่งต่อมามีการ ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นเอกสารเท็จหรือไม่ อย่างไร ก็ตามพระคชาติปัตย์รัฐบาลในขณะนั้นคือ พระร ความหวังใหม่ พระคาน้ำไทย และพระคอมลชน ขอให้ลาออก จึงตัดสินใจยุบสภากลับเป็น ทั้งนี้ช่วงที่เป็นนายกฯ ได้เปิดทางให้มี การแก้รัฐธรรมนูญเพื่อกำหนดให้มีสภาร่าง รัฐธรรมนูญ และเป็นที่มาของการร่างรัฐธรรมนูญ ปี 2540 จึงพุดได้ว่า การปฏิรูปการเมืองเริ่มขึ้นใน สมัยนายบรรหารนั้นเอง

อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นมีการเลือก ตั้ง พระคชาติปัตย์ใหม่ได้เป็นแกนนำในการจัดตั้ง



บรรหาร ศิลปอาชา'

เนื่องจากเคยก้าวสู่ตำแหน่งสูงสุดมาแล้ว แต่ก็ยืนยันที่ลงเลือกตั้งแบบแบ่งเขตที่ อ.สุพรรณบุรี และได้รับเลือกตั้งทุกรัง โดยในปี 2550 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยคะแนนสูงที่สุดในประเทศ

ต่อมาในปี 2551 พรรค “ชาดิไทย” ก็ถูกยุบพรรค เนื่องจากการบริหารพรรคคนหนึ่งไปทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง โดยในวันตัดสินยุบพรรค “บรรหาร” ถึงกับเสียงสันเครือขอความเมตตาจากศาล แต่ก็ไม่เป็นผล และในวันปิดผ้าดำคลุมป้ายพรรคชาดิไทยก็ถึงกับหลังน้ำตา และในการยุบพรรครังนี้ยังถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองด้วย

แต่หลังจากนั้นไม่นานพรรคชาดิไทยก็กลับมาใหม่ ในนามพรรค “ชาดิไทยพัฒนา” และแม้จะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งห้ามยุ่งเกี่ยวทางการเมือง แต่ทุกคนก็รู้กันว่าใครคือหัวหน้าพรรคตัวจริง

เมื่อพ้นโทษก็มานั่งเป็นประธานที่ปรึกษาพรรค และในทุกรัฐบาลก็จะมีชื่อของพรรคชาดิไทยพัฒนา รวมเป็นรัฐบาลอยู่ด้วย และบรรหารก็ไม่เคยปิดบังว่า “ไม่ต้องการเป็นรัฐบาล ถึงขั้นเคยกล่าวว่า “เป็นฝ่ายค้านแล้วอดอยากปากแหง”

เนื่องด้วยการอยู่ได้กับทุกรัฐบาลนี้เอง พรรคของบรรหารจึงได้ฉายาว่า “ปลาไหล” แต่ในอีกมุมหนึ่งก็เป็นมิตรกับทุกคนทุกพรรค แม้แต่พรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคใหญ่ที่สุดช่วงหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องการพรรคร่วมรัฐบาล แต่ก็ยังเกรงใจและเชิญพรรคชาดิไทยมาเป็นรัฐบาลด้วย ด้านหนึ่งอาจเป็น เพราะ “บรรหาร” เป็นคนเก่ง เป็นคนทำงาน เป็นมือปราสาณ

“บรรหาร” เคยบอกว่า เลือกตั้งครั้งหน้าก็ยังจะลงสมัครรับเลือกตั้ง

แต่แล้วเมื่อวันที่ 21 เมษายน นายบรรหารถูกนำส่งโรงพยาบาลด้วยโรคภูมิแพ้ และสิ้นลมเมื่อเวลา 04.42 น. วันที่ 23 เมษายน 2559 อายุรวม 83 ปี อยู่ไม่ถึงเลือกตั้งครั้งต่อไป พร้อมกับปิดตำนาน “มังกรเมืองสุพรรณ” !

ต้นฤดูหนาว ปลายปี 2492 หนุ่มวัย 17 ปี หัวหิ้นเหล็กสีแดง (กระเบ้าใส่เสื้อผ้า) ออกจากบ้านย่านตลาดทรัพย์สิน ต.ท่าฟ้าเลี้ยง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี เดินไปลงเรือ “เม็ดแดง” ที่ริมแม่น้ำสุพรรณบุรี

“ตี นันเอ็งจะไปไหน”

หนุ่มรุ่นกระทรงตอบสันฯ “กรุงเทพฯ เขายากตอบให้หายใจว่า แต่ใจมันเครียด เพราะมีรู้ว่าหนทางเมืองหนานั้น จะเป็นฉันได้

คนในตลาดทรัพย์สินรู้ดีว่า ตื้นอ่อนคนนี้ เป็นบุตรชายของ เช่งกิม กัน สายอ่อง แซ่บ



“หากผมไปอยู่กรุงเทพฯ ได้ทำงานมีความเจริญรุ่งเรือง มีฐานะดี จะกลับมาสร้างศาลาใหญ่ๆ”

กลางทางเหลือวิตในพระนคร บรรหารามาศัยอยู่กับพี่ชาย ทั้งทำงานสารพัดอย่าง ทั้งเรียนบัญชี จนวันหนึ่งได้ไปทำงานใน “บริษัทไทยยังก่อสร้าง” เรียนรู้การบริหารงานอย่างมุ่งมั่น

ปี 2499 “บรรหาร ศิลปอาชา” ตัดสินใจตั้งบริษัทรับเหมา愧สักเป็น

จริงๆ แล้ว แม่ทับทิมไม่อยากยกถูกสาวให้หอ กแต่พอตีนข้ามบ้านมาพูดว่า บรรหารตั้งบริษัทรับเหมา愧สัก แม่ทับทิมเห็นว่าเป็นคนทำมาหากิน จึงใจอ่อน แต่ยังไงค่าสินสดไม่ยอมลด 8 หมื่นบาท ขาดด้วย

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2500 พิธีมงคลสมรสของ “บรรหาร-แจ่มใส” เป็นที่吉祥นำไปทัวร์น้ำสุพรรณบุรี

หลังแต่งงานบรรหารซื้อรถเก่าราคา 4 หมื่นบาท วิ่งออกกรุงเทพฯ-สุพรรณบุรี โดยอ้อมไปทางนครปฐม เพราะขึ้นนั่งเมล์แดง หรือเมล์บางปะลาม้า คงไม่ไหวแน่

เมื่อธุรกิจรับเหมา愧สักเริ่มเป็น บรรหารมีเงินมีทอง ได้ก้าวมาดูตนแทนบุคคลแห่งเดียว สร้างโรงเรียน อาคารโรงพยาบาล วัด ถนน และสร้างสิ่งปลูกสร้างสาธารณะอย่างมากมาย

ชื่อ “บรรหาร-แจ่มใส” จึงเติบโตเป็นเมือง และสมัยโน今คนส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นหน้าบรรหาร แต่รู้ว่าเป็นคนใจบุญสุนทาน

บรรหารเริ่มเข้าสู่การเมืองปี 2516 โดยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ตอนแรกเพื่อนจะให้เป็นนายกเทศมนตรี บรรหารไม่เอา เพราะที่สมัคร ส.ท.ก็เพราะเพื่อนชวน



หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 บรรหารได้รับการแต่งตั้งสมาชิกสัมชាជแห่งชาติ และเป็นสมาชิกวุฒิสภา ปี 2518

เมื่อการเลือกตั้ง 4 เมษายน 2519 มาถึง นุญอึ๊อ ประเสริฐสุวรรณ อดีตผู้แทนฯ เมืองสุพรรณ มากชักชวนให้ลง ส.ส. เขาจึงตัดสินใจเล่นการเมือง

การหาเสียงสมัยแรก มีการเขียนชื่อ บรรหาร ศิลปอาชา พร้อมวงล้อต่อหัวว่า “แจ่มใส” เนื่องจากคนส่วนใหญ่โนนเข้าใจว่า บรรหารนั้นนำมูลค่า แจ่มใส ด้วยเห็นป้ายติดทั่วบ้านทั่วเมืองว่า “บรรหารแจ่มใส”

ดังนั้นไม่แปลกหากอรที่ในระยะหลังมานี้ พวกเขาวาสุพรรณจึงพร้อมใจกันเรียกว่า “บรรหารบุรี”

วันนี้ ฉากและรัชต์ “ตีน้อย” แห่งครอบครัว “บึง” เดินทางมาถึงที่สุดท้าย และจากนั้นไป คงเหลือไว้แต่คำนวนความรุ่งเรืองแห่งบรรหารบุรี

จากและเชือต ‘USSหาร’ วิถีเมืองกรุงแห่งสุพรรณ

เจ้าของร้านขายเตือผ้า “ย่างหยูยง”

สายอ่อง เป็นช่างเย็บผ้าฝีมือดี ส่วนเช่งกิมนั้น ทำงานอยู่กับหนังสูริงเหล้า พากษาได้ถูกคนที่ 4 ตั้งชื่อไทยว่า “บรรหาร”

สมัยเด็กๆ “บรรหาร” ชอบเรียนคนดี และคิดเลขในใจได้เร็ว จนเพื่อนตั้งฉายาให้ว่า “หัวลูกคิด” แต่ครุผู้ยิ่งใหญ่ในชีวิตบรรหารคือ แม่สายอ่อง

บรรหารเคยเล่าว่า “แม่เป็นคนตระหันที่ทั้งเวลาและเงินทอง ละเอิดกับงานทุกชนิด และเป็นคนรอบคอบ ที่สำคัญแม้เป็นคนอดทน”

นิสัยหล่ายอย่างแต่เด็กที่ติดตัวบรรหารมาจนถึงปัจจุบันคือ “อดทน ละเอิด รอบคอบ และเป็นคนอยู่ไม่สุข” แม่ของเขามีเป็นคนอยู่ไม่สุขทั้งวัน

บรรหารช่วยแม่เย็บผ้าอยู่หลายปี แล้ววันหนึ่งเขา กับปริญาแม่ว่า อย่างไปเสี่ยงโชคที่กรุงเทพฯ โดยจะไปอยู่กับพี่ชาย แม่สายอ่องที่ไม่ขาดความประสงค์ของลูกชาย ก่อนทั้งคู่ที่เลี้ยง บรรหารเข้าไปจุดธูปกราบ

ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองที่เป็นศาลาไม้เก่าครัว



ของตัวเอง ชื่อ “บริษัท สายศรีชัยก่อสร้าง จำกัด” ทั้งบริษัทมี “ตีดัวเดียว” และตัวเขาก็เดียวเป็นการโรงยานเด็กแก้

เมื่อก่อร่างสร้างตัวได้ บรรหารก็คิดถึงสาวแม่ค้าที่บ้านเกิดชื่อ “แจ่มใส” ลูกสาวคนสุดท้องของแม่ทับทิม เจ้าของร้านค้าในตลาดเดียวและเป็นคนมีฐานะดีกว่า ครอบครัวบรรหาร

บรรหารให้แม่สายอ่องไปรับความประสงค์ของลูกชาย แม่ทับทิมเรียกค่าสินสด 8 หมื่นบาท แม่สายอ่องแทนหมายหลังตึง เงินขนาดนี้เมื่อปี 2500 มันมหาศาลที่เดียว

